

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Iht. høringsliste

Deres ref

Vår ref
12/1029 - CLE

Dato
8. mai 2013

Høring av forslag til forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i tillatelser til matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann

1. Innledning

Fiskeri- og kystdepartementet sender på høring utkast forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen.

Høringsfristen er seks uker, og vi ber om at innspill til forskriftsutkastet er mottatt av departementet innen **20. juni 2013**. Innspill kan sendes elektronisk til Fiskeri- og kystdepartementets e-postadresse postmottak@fk.d.dep.no, eller på papir til postboks 8118 Dep, 0032 Oslo.

Høringsinstansene bes vurdere om forslaget bør forelegges underliggende etater.

2. Kort om departementets forslag

Formålet med høringsforslaget er å stille klare og forutsigbare krav til store oppdrettsforetakene, og ivareta regionalpolitiske hensyn, verdiskaping på kysten og hensynet til en rimelig fordeling av fordelene av å bruke fellesskapets arealer i norske kystdistrikt. Hensynene foreslås ivaretatt ved at:

- det åpnes for at det etter søknad kan gis tillatelse til erverv som medfører kontroll med 15 % eller mer av produksjonskapasiteten og inntil 40 % under forskriftsfastsatte vilkår.
- det bør stilles krav til foretakets gjennomsnittlige bearbeidingsgrad, FoU-innsats, tilbud av trainee-/lærlingplasser.
- vilkårene for bearbeiding, FoU og antall trainee-/lærlingplasser blir gradvis

strengere, avhengig av hvor stor andel et foretak kontrollerer av produksjonskapasiteten i Norge.

- det i særlige tilfeller kan gis tillatelse til erverv av mer enn 40 % av produksjonskapasiteten.

3. Bakgrunn for høringsforslaget

3.1. Innledning

Havbruksnæringen er differensiert og består av både små, mellomstore og store virksomheter. I dag er det om lag 130 foretak som har til sammen 932 akvakulturtillatelser til matfisk av laks og ørret. Vi ser en trend mot konsolideringer, større selskaper og sentralisering av næringen. Havbruksnæringen har i løpet av de siste årene hatt en betydelig vekst, og det er viktig at vilkårene som stilles ovenfor næringen bidrar til å sikre livskraftige kystsamfunn, sysselsetting og en rimelig fordeling av fordelene av å bruke fellesskapets kystsoner til havbruk.

Det er nødvendig å ivareta distriktspolitiske og fordelingsmessige hensyn gjennom å stille klare og forutsigbare krav til de største oppdrettselskapene. Næringen får i dag eksklusiv og vederlagsfri tilgang på fellesskapets sjøarealer. Jo større andel av fellesskapets ressurser et selskap får benytte seg av, desto mer bør de bidra med i kystdistriktene. For å sikre at nærmiljøet også kan dra nytte av næringens virksomhet, bør kravene som stilles bidra til verdiskaping i norske kystkommuner.

Havbruksbedriftenes behov må også ivaretas. Kravene til næringen bør derfor være realistiske, oppnåelige og egnet til å bidra til aktivitet, verdiskaping og næringens utvikling.

3.2. Gjeldende rett

Den som skal drive havbruksvirksomhet i Norge, må ha tillatelse (konsesjon) tildelt med hjemmel i akvakulturloven. *Forskrift 22. desember 2004 nr. 1800 om kontroll med eiermessige endringer i selskap m.v. som innehar tillatelse til oppdrett av matfisk til laks og ørret i sjø (eierkontrollforskriften)* slår fast at det ikke er tillatt å kontrollere mer enn 25 % av konsesjonsbiomassen (produksjonskapasiteten) i Norge. Erverv som fører til kontroll med mer enn 15 % av konsesjonsbiomassen, må ha tillatelse fra Fiskeri- og kystdepartementet. Per i dag er det bare ett selskap som har søkt og fått tillatelse til å eie mer enn 15 % av konsesjonsbiomassen.

Regjeringen ønsker en sterkere forankring av regionale og fordelingsmessige hensyn i lakse- og ørretoppdrettsnæringen, ved at det stilles klare og forutsigbare krav til større foretak i næringen. Eierkontrollforskriften er imidlertid forankret på en slik måte i akvakulturloven at den ikke kan endres uten endring av loven, se akvakulturloven § 34. Loven må derfor endres før forskriften kan endres, og et forslag om lovendring som muliggjør forskriftsendring er fremmet for Stortinget 22. mars i år, i Prop. 103 L (2012-2013).

Vi gjør oppmerksom på at eventuell fastsettelse av endringene som foreslås i dette høringsutkastet vil bero på Stortingets behandling av departementets forslag til endringer i akvakulturloven §§ 7 og 34 (se punkt 3.3 nedenfor).

3.3. Forslag til endring av akvakulturloven for å legge til rette for endringer i eierkontrollforskriften

Departementet har nylig hatt på høring forslag til endring av forankringen for den gjeldende eierkontrollforskriften. Lovendringsforslaget er fremmet for Stortinget 22. mars i år, i Prop. 103 L (2012-2013). Departementets lovendringsforslag innebærer at kompetansen til å endre, oppheve eller fastsette forskriftsbestemmelser om fordeling og avgrensning av hvor stor andel av produksjonsbiomassen et foretak kan erverve, tillegges departementet.

Departementet har teknisk sett foreslått at akvakulturloven § 34, som forankrer eierkontrollforskriften i loven, oppheves, og erstattes med en ny hjemmel i § 7.

Departementets lovproposisjon om forslag til endring i akvakulturloven §§ 7 og 34, samt høringssvar, kan leses i fulltekst på departementets nettsider:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-103-1-20122013.html?id=720309>

4. Nærmere om utkast til forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen

4.1. Innledning

Forskriften har til hensikt å ”fremme verdiskaping på kysten og hensynet til en rimelig fordeling av fordelene av å bruke fellesskapets arealer i norske kystdistrikt”, jf. § 1. Formålet skal ivaretas gjennom regulering av fordelingen og avgrensningen av produksjonskapasiteten (maksimalt tillatt biomasse, MTB) i oppdrett av matfisk av laks og ørret i Norge, blant annet ved at det stilles krav til de største oppdrettsselskaperes virksomhet.

Uttrykket ”norsk kystdistrikt” omfatter kystkommuner i Norge.

Siden 2002 har staten tatt vederlag for nye kommersielle lakse- og ørrettilatelser, og det innbetales et engangsgebyr for saksbehandlingen ved lokalitetsklarering. Havbruk foregår på fellesskapets arealer, og tilgangen på areal er et knapphetsgode. Næringen konkurrerer med flere andre interesser, både annen næringsvirksomhet og allmennhetens adgang til ferdsel og rekreasjon på og ved sjøen. Næringens fordel av dette bør i større grad enn i dag føre til positive ringvirkninger for kystkommunene, blant annet i form av sysselsetting, bosetting og andre ringvirkninger. Det bør derfor stilles klare og egnede krav til næringen, som bidrar til å sikre livskraftige samfunn i små kystkommuner.

Forskriftens saklige virkeområde omfatter foretak som har tillatelse til kommersiell oppdrett av matfisk av laks og ørret i sjøvann, jf. § 2. Denne forskriften legger dermed ingen begrensninger på tillatelser til settefisk til laks og ørret, tillatelser til særlige

formål, eller tillatelser til andre arter (se *forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (tildelingsforskriften)*) kapittel 4 og 5).

4.2. Ny ordning for fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakse- og ørretoppdrettsnæringen

I forskriftsforslagets kapittel 2 foreslås det bestemmelser om fordelingen og avgrensningen av produksjonskapasiteten innen lakseoppdrett. Som det fremgår av forslagets *§ 3 første ledd første punktum*, er det ikke tillatt å kontrollere 15 % eller mer av produksjonskapasiteten i Norge uten departementets tillatelse. Uttrykket "produksjonskapasitet" er det samme som den maksimalt tillatte biomassen (MTB) i Norge, altså summen av MTB for alle tillatelser til kommersiell oppdrett med matfisk av laks og ørret i sjø i Norge.

Departementet foreslår en endret ordning, som er bedre egnet til å ivareta regionale og fordelingsmessige hensyn. Det bør stilles klare og forutsigbare krav, som blir gradvis strengere desto mer foretaket kontrollerer av den totale produksjonskapasiteten (konesjonsbiomassen) i Norge. Vi foreslår derfor en trappetrinnsordning, hvor det kan søkes om erverv som medfører kontroll fra og med 15 % av produksjonskapasiteten og inntil 40 % under forskriftsfastsatte vilkår som blir gradvis strengere, desto mer et foretak kontrollerer. Departementet kan, i særlige tilfeller, gi tillatelse til erverv som medfører kontroll med mer enn 40 % av produksjonskapasiteten.

Forslaget innebærer at de største foretakene også kan delta i og bidra til vekst i næringen, på lik linje med de mindre foretakene. Dette vil på sikt også bidra til vekst og fleksibilitet i de enkelte selskapene. Ulempen ved at det stilles strengere krav, vil til gjengjeld oppveies ved at foretaket kan øke produksjonen og inntjeningen langt mer enn det som er tillatt etter det gjeldende regelverket. Kravene bør samtidig stimulere til spredning av havbruksaktivitet langs kysten gjennom økt bearbeiding i Norge, økt satsning på forskning og utvikling (FoU) og rekruttering/kvalifisering av arbeidskraft.

4.3. Krav til foretak som kontrollerer 15 % eller mer av produksjonskapasiteten i Norge

Departementet foreslår at det bør stilles krav til foretakets virksomhet ut fra hvor stor andel av produksjonskapasiteten et foretak kontrollerer. I utkast til *§ 4 første til femte ledd* fremgår det spesifikke krav til gjennomsnittlig bearbeidingsgrad og FoU-virksomhet, samt tilbud av antall lærling- og traineeplasser. Kravene retter seg mot kjernehenynene i akvakulturloven og hensikten med departementets forslag; å ivareta livskraftige kystsamfunn og verdiskaping. Kravene om bearbeiding og lærling- og traineeplasser retter seg mot et foretaks virksomhet i Norge (på konsernnivå), mens FoU-virksomheten foreslås knyttet opp mot hele selskapets virksomhet på konsernnivå. FoU-virksomheten vil dermed kunne omfatte virksomhet i andre land.

Kravene er innrettet trinnvis med egne minstekrav til bearbeidingsgrad og FoU-innsats, samt tilbud av lærling-/traineeplasser, hhv. for kontroll fra og med 15 % til 20 %, fra og med 20 % til 25 %, fra og med 25 % til 30 %, fra og med 30 % til 35 % og fra og med 35 % til 40 % av produksjonskapasiteten i Norge. Kravene til virksomheten blir strengere for

hvert trinn. Innretningen kan illustreres på følgende måte:

Skisse av forslag til innretning av nye regler om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten						
Andel av total MTB	15-20 %	20-25 %	25-30 %	30-35 %	35-40 %	>40 % i særlige tilfeller
<i>Foreslåtte krav</i>						
<i>Minste bearbeidingsgrad i gjennomsnitt over 5 år i et kystdistrikt</i>	25 %	30 %	36 %	38 %	40 %	Progressivt strengere krav
<i>FoU – krav til årlig gjennomsnittlig innsats over 5 år</i>	30 mill NOK	50 mill NOK	70 mill NOK	80 mill NOK	100 mill NOK	Progressivt strengere krav
<i>Minste tilbud i gjennomsnitt av lærling-/traineeplasser i kystdistrikt</i>	20	30	50	60	70	Progressivt strengere krav
<i>Spredning av foretakets aktivitet</i>	Like vilkår uavhengig av hvor stor andel MTB foretaket kontrollerer: aktivitetssenter i hver region foretaket har virksomhet					

Erverv som fører til at et foretak rykker opp til et nytt trinn med nye krav til virksomheten, for eksempel fra 15-20 %-gruppen til 20-25 %-gruppen, må det søkes om ny ervervstillatelse fra departementet, jf. § 3 tredje ledd.

- **Bearbeidingsgrad**

Kravet om *bearbeiding* vil primært bidra til aktivitet, arbeidsplasser og ringvirkninger for andre næringer i kystdistriktene hvor bearbeidingen foregår. Med ”bearbeidingsgrad” menes volumet laks eller ørret som går videre til filetering m.v. i et kystdistrikt i Norge. Bearbeidingsgraden skal beregnes gjennomsnittlig i prosent i en bestemt periode som fastsettes nærmere i ervervstillatelsen. Satsen for gjennomsnittlig bearbeidingsgrad er et minimumskrav.

- **FoU-innsats**

Kravet til at foretaket skal ha en bestemt *FoU-innsats*, vil bidra til nyskaping, konkurransekraft og aktivitet i distriktet på sikt. Foretakets FoU-innsats skal måles gjennomsnittlig i kroner, i en gitt periode (antall år) som skal fastsettes i ervervstillatelsen. Også kravet til FoU-innsatsen er et minimumskrav og gjelder foretakets innsats/virksomhet.

Uttrykket ”FoU” sikter til forskning og utvikling innen havbruksnæringen, og uttrykket skal tillegges samme betydning som Statistisk sentralbyrås definisjon:

”FoU er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap og bruk av ny og eksisterende kunnskap til å finne nye anvendelser. FoU omfatter:

- *grunnforskning, som er eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å oppnå ny kunnskap, uten spesiell bruk.*
- *anvendt forskning, som er virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er primært rettet mot bestemte, praktiske mål eller anvendelser.*
- *utviklingsarbeid, som er systematisk virksomhet som kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot det å fremstille nye eller vesentlig bedre materialer, produkter eller innretninger, eller å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.*

Et hovedkriterium for å skille FoU fra annen beslektet virksomhet, er at FoU må inneholde et element av nyskaping og reduksjon av vitenskaplig eller teknologisk usikkerhet. Et normalt konstruksjons- eller planleggingsarbeid som følger helt etablerte rutiner regnes ikke til FoU, heller ikke innføring av kjent etablert teknologi i bedriften.”

• **Lærling- og traineestillinger**

I forslag til § 4 stilles det også krav til at foretaket skal tilby et bestemt antall *trainee- eller lærlingplasser* i gjennomsnitt i en gitt tidsperiode (som er fastsatt i ervervstillatelsen). Næringen har problemer med å rekruttere ny arbeidskraft. Ved at det legges til rette for trainee- og lærlingordninger, vil en kunne stimulere til at flere unge er villige til å satse på en utdanning innen akvakultur og styrke muligheten for relevant praksis og fremtidig arbeid i næringen. I og med at det stilles krav om at slike stillinger skal tilbys i et kystdistrikt, vil også dette kravet på sikt kunne bidra til bosetting og sysselsetting langs hele kysten hvor det foregår akvakulturvirksomhet.

Det er ikke gitt at det alltid vil være realistisk eller mulig å fylle opp alle trainee- og lærlingplassene til enhver tid. Det er derfor stilt krav om at foretaket skal ”tilby” et gitt antall lærling- eller traineeplasser. Samtidig påpekes det at stillingene foretaket tilbyr må være reelle. Det gjennomsnittlige tilbudet vil gjelde for hele foretakets virksomhet, altså på konsernnivå. Vi legger til grunn den samme forståelsen i uttrykket ”konsern” som i regnskapsloven § 1-3.

Uttrykket *lærling* retter seg mot elever som har fullført VG1 eller VG2 i et yrkesfaglig utdanningsprogram, og som trenger mellom ett til tre års læretid for å kunne gå opp til svenneprøve eller fagprøve. Den vanligste fagbrevordningen er 2+2-ordningen, med to år på skole og to år i bedrift. Naturbruk VG 1 vil kvalifisere til opptak til Akvakultur VG2. Etter fullført VG2, kan en gå opp til fagprøven.¹

Arbeidsfaglig praksis i en bedrift vil gi lærlingen opplæring i yrket. Både virksomheten og lærlingen vil ha rettigheter og plikter etter opplæringsloven, tariffavtalen og arbeidsmiljøloven. Blant annet plikter foretaket å yte lønn, og opplæringen skal ta

¹ For ytterligere informasjon, se blant annet www.settsjobein.no og <http://www.udir.no/Vurdering/Fag-og-svenneprover/>

utgangspunkt i opplæringsplanen for faget. Videre skal blant annet arbeidsoppgavene tilpasses lærlingens kunnskap og forutsetninger.

Det blir stadig vanligere å tilby *traineestillinger* (praktikantstillinger) for personer med utdanning på master- eller bachelornivå fra universitet eller høyskole. Hensikten med ansettelse av en trainee (i foretaket eller i et samarbeid mellom flere foretak) er gjerne å rekruttere og trene opp nyutdannede, høyt kvalifiserte kandidater for mulig senere fast ansettelse.

- **Gjennomsnittlig beregning i en bestemt tidsperiode**

Departementet foreslår at kravene til bearbeidingsgrad, FoU-virksomhet og tilbud av lærling- og traineeplasser skal måles *gjennomsnittlig* i en gitt periode som er fastsatt i ervervstillatelsen. Perioden vilkårene skal løpe bør fastsettes etter dialog mellom foretaket som søker om ervervstillatelse og departementet. Normalt vil imidlertid en periode på fem år kunne være en passende tidsperiode for gjennomsnittsberegningen. Foretaket må selv sørge for at kravene er ivaretatt.

Dersom vilkårene skal opphøre før utløpet av tidsperioden som er fastsatt i ervervstillatelsen, for eksempel på grunn av et erverv eller fusjon som stiller foretaket i en ny ervervsklasse, vil gjennomsnittsberegningen også opphøre. Videre vil det gjelde en ny gjennomsnittsberegning i tråd med hvor stor andel av produksjonskapasiteten foretaket erverver. Vi understreker imidlertid til at foretaket må godtgjøre at kravene for den nye ervervsklassen kan oppnås for at det skal kunne gis en ny ervervstillatelse. Dersom for eksempel foretakets bearbeidingsgrad, FoU-innsats eller tilbud av trainee-/lærlingplasser har hatt en negativ trend i en kortere eller lengre periode, vil dette være et moment som taler mot at det gis en ny ervervstillatelse. Se for øvrig drøftelsen i punkt 4.2 ovenfor.

- **Krav til aktivitetssenter**

I forslaget til § 5 er det slått fast at foretak som kontrollerer mer enn 15 % av produksjonskapasiteten i Norge skal ha minst ett aktivitetssenter i hver av Fiskeridirectoratets regioner foretaket har aktivitet i. Kravet har til hensikt å ivareta hensynet om å sikre livskraftige kystsamfunn, verdiskaping, konkurransekraft langs hele kysten. Med uttrykket "aktivitetssenter" siktes det til at foretaket skal ha en form for administrativ enhet, foredlingsvirksomhet, et senter for forskning og utvikling, regionhovedkontor eller lignende.

I løpet av de siste årene, har havbruksnæringen blitt en motor for næringsvirksomhet over hele landet. Næringen er derfor en viktig kilde til verdiskaping og sysselsetting i næringen som sådan, men også i andre næringer. Ved å stille krav om aktivitetssentre i regioner hvor oppdrettsselskapet har virksomhet, vil en kunne stimulere til aktivitet, som sysselsetting, bosetting og ringvirkninger (leverandører til næringen m.v.).

Bestemmelsen stiller ikke bestemte krav til aktivitetssentrenes aktivitet eller intensitet. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig at foretaket har et oppdrettsanlegg i sjø på en eller

flere lokaliteter i regionen. Det må noe mer til; virksomheten må være egnet til å skape ytterligere aktivitet. Imidlertid vil en installasjon eller virksomhet, som bidrar til oppfyllelse av et annet vilkår også vil kunne tilfredsstille vilkåret om aktivitetssenter. Dette vil for eksempel kunne gjelde for forsknings- eller bearbeidingsanlegg.

Det stilles her ikke krav til at aktivitetssenteret må ligge i en kommune som omfattes av uttrykket "kystdistrikt". Etter departementets skjønn vil et aktivitetssenter i en av Fiskeridirektoratets regioner ha en tilstrekkelig tilknytning for spredning av havbruksaktivitet i hele Norge, samt stimulere til aktivitet i regionen, men også lokalt.

4.4. Ervervstillatelse under særlige vilkår

I henhold til forskriftsutkastets § 4 sjette ledd, er det foreslått at departementet kan gi tillatelse til erverv som medfører kontroll med over 40 % av produksjonskapasiteten i Norge. Det er oppstilt et kvalifikasjonskrav, om "særlige tilfeller", som innebærer at det må foreligge en særlig grunn utover foretakets eget ønske om ytterligere vekst for at tillatelse skal kunne gis. Ervervet må uansett medføre større positive, ytre ringvirkninger for kystdistrikt i Norge. Søknaden bør angi et bestemt intervall som ervervet skal gjelde, og departementet kan i tråd med § 4 sjette ledd sette vilkår som er egnede og proporsjonale.

Også for erverv som medfører kontroll med mer enn 40 % av produksjonskapasiteten, foreslår departementet at det skal stilles krav til foretakets bearbeidingsgrad, FoU- virksomhet og tilbud av lærling- eller traineeplasser. I tillegg er det åpnet for at det kan stilles ytterligere krav som er egnet til å bidra til å ivareta forskriftens formål, jf. § 1.

Utformingen av krav til bearbeiding, FoU, lærling- og traineeplasser og ev. andre egnede krav, vil måtte fastsettes etter en skjønnsmessig vurdering. Kravene skal være strengere enn de som stilles i første til femte ledd, men det er en viktig forutsetning at kravene som stilles er proporsjonale og realistiske. Sett fra myndighetenes side, må det kunne stilles krav som oppfordrer og bidrar til at hensikten med forskriften ivaretas. Ved fastsettelse av vilkårene vil det derfor være hensiktsmessig og fordelaktig at det oppfordres til en god og åpen dialog mellom foretaket og myndighetene.

4.5. Regional begrensning

I departementets forslag til § 6 er det ikke tillatt å kontrollere mer enn 50 % av den samlede konsesjonsbiomassen innenfor en av Fiskeridirektoratets regioner. Bestemmelsen er en videreføring av § 5 i den gjeldende eierkontrollforskriften, og skal forstås og praktiseres på samme måte som i dag.

4.6. Dokumentasjon i søknaden, rapportering og register over eierinteresser

Som nevnt ovenfor, foreslås det at departementet gis myndighet til å vurdere om det skal gis tillatelse til erverv som medfører kontroll med 15 % eller mer av produksjonskapasiteten i Norge. Spørsmålet om det skal gis tillatelse eller ikke,

forutsetter at blant annet at det må tas stilling til om det er realistisk at foretaket kan oppfylle vilkårene som er nedfelt i forskriftsutkastet §§ 4, 5 og 6. I departementets forslag til § 7, er det nedfelt flere momenter som minimum bør inntas i en søknad om ervervstillatelse. Momentene i bokstav a-f foreslås videreført fra § 4 i den gjeldende eierkontrollforskriften, og momentene skal i henhold til endringsforslaget forstås og praktiseres på samme måte som i dag.

I tillegg foreslår departementet at foretaket bør redegjøre for foretakets planer for oppfylling av vilkårene i §§ 4, 5 og 6, se forslaget til § 7 bokstav g og h.

Departementet foreslår at foretak som har fått ervervstillatelse årlig skal rapportere om foretakets status og planer for videre oppfyllelse av vilkårene i forskriften og ervervstillatelsen. I utkast til § 8 foreslås det at seks måneder etter regnskapsårets slutt skal innrapporteres opplysninger om

- antall akvakulturtillatelser foretaket kontrollerer helt eller delvis,
- gjennomsnittlig og siste regnskapsårs bearbeidingsgrad,
- gjennomsnittlig og siste regnskapsårs FoU-innsats,
- antall lærling- eller traineeplasser i foretaket som er tilbudt og besatt siste regnskapsår og i gjennomsnitt, samt
- utviklingen i foretakets sysselsetting siste år og i gjennomsnitt for ervervsperioden.

Departementet foreslår også at foretaket skal stille tilgjengelig et oppdatert register som gir oversikt over foretakets eierinteresser i datterselskap eller på annen måte tilknyttede foretak, jf. forskriftens utkast til § 9 (jf. definisjonen av uttrykket "kontroll" i forslaget til § 3 første ledd). Et slikt register vil muliggjøre kontroll med at foretakets eierinteresser samsvarer med de krav som stilles i ervervstillatelsen og §§ 4-6.

4.7. Nærmere om vurderingstemaet i § 3 ved søknad om ervervstillatelse

Som det fremgår av forslaget til § 3 første ledd, annet punktum "kan" departementet gi tillatelse til erverv av 15 % eller mer av produksjonskapasiteten i tråd med bestemmelsene i §§ 4-7. I § 7 fremgår hvilke momenter som må være dokumentert i søknaden.

Tilsvarende vurderinger vil også gjøre seg gjeldende dersom det tidligere er gitt ervervstillatelse, og det søkes om ny tillatelse for erverv som medfører at foretaket får kontroll med en større andel av produksjonskapasiteten som stiller strengere krav til virksomheten, jf. § 3 siste ledd jf. første ledd. I denne vurderingen vil foretakets tidligere handlinger og oppfyllelse av kravene i ervervstillatelsen og § 4, samt foretakets evne og vilje til oppfyllelse av ev. strengere krav i en ny ervervsgruppe, være momenter som kan få betydning i vurderingen av om foretaket bør gis en ny tillatelse. Tilsvarende momenter vil også kunne være av relevans i vurderingen av om det bør iverksettes tiltak i tråd med § 9 om reaksjoner, administrative reaksjoner eller straff på grunn av manglende oppfyllelse av vilkårene i forskriften og ervervstillatelsen.

Uttrykket "kontroll" er definert i § 3 første ledd tredje punktum. Med "kontroll" menes direkte eller indirekte eierskap til mer enn halvparten av eierinteressene i et foretak med tillatelse til oppdrett av matfisk av laks og ørret i sjø eller at det på annen måte

oppnås tilsvarende kontroll. Det er altså uten betydning om et foretak har kontroll med akvakulturtillatelser gjennom en flerleddet selskapsstruktur. Når foretakets kontroll med produksjonskapasiteten skal beregnes, skal det følgelig tas utgangspunkt i hele foretakets eierskap, altså samlet eierskap for morselskap og datterselskap, dersom et foretak tilhører et konsern. Vi legger til grunn den samme forståelsen av uttrykkene ”konsern”, ”morselskap” og ”datterselskap” som i regnskapsloven § 1-3.

I ervervstillatelsen skal departementet oppstille vilkår for ervervet, i samsvar med forslagets §§ 4 og 5, og det skal fremgå krav om rapportering. For at myndighetene skal kunne kontrollere at kravene i forskriften og ervervstillatelsen er oppfylt, skal foretaket rapportere årlig om oppfyllelse og fremtidige planer for oppfyllelse av vilkårene, jf. § 8.

4.8. Kort om departementets forslag til kapittel 3

I henhold til § 10 er det foreslått at det kan gis dispensasjon fra forskriften. Dispensasjonsadgangen skal være snever.

Videre foreslår Fiskeri- og kystdepartementet at det bør kunne reageres med reaksjoner, administrative sanksjoner eller straff, samt inndragning av tillatelse, ved overtredelse av forskriften eller ervervstillatelsen, i tråd med bestemmelsene i akvakulturloven § 9 og kap. 7 (se § 11 i forskriftsutkastet), og at Fiskeridirektoratet fører tilsyn (se § 12 i forskriftsutkastet).

Departementet foreslår at forskriften trer i kraft straks, jf. § 13.

4.9. Forholdet til konkurranserettslig regelverk

Departementet gjør oppmerksom på at også konkurranserettslig regelverk kan få betydning ved foretakssammenslutninger hvor det må søkes etter forskriften her. Konkurranserettslige aspekter er det opp til konkurransemyndighetene å vurdere. Vi vil derfor ikke ta nærmere stilling til eventuelle konkurranserettslige problemstillinger.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1. Innledning

I departementets forslag åpnes det for at den øvre grensen for kontroll med produksjonskapasiteten i norsk lakse- og ørretoppdrett økes. For de største oppdrettsselskapene i Norge vil endringsforslaget kunne få positive konsekvenser, ved at foretakene kan produsere større volum og øke inntjeningen betydelig. De på forhånd fastsatte kravene til FoU-innsats, bearbeidingsgrad, trainee-/lærlingplasser og spredning av aktiviteten vil også medføre en større forutsigbarhet for næringen, samt ivareta effektivitetshensyn for forvaltningen.

Kravene til FoU, bearbeiding, lærling- og traineestillinger, samt aktivitetssentre, vil kunne påføre næringen kostnader i form av investeringer, lønnskostnader og tilrettelegginger internt i virksomheten. Hvor store kostnadene vil bli for det enkelte foretak er vanskelig å anslå nøyaktig og vil bero på en rekke faktorer som hvor i Norge foretaket har aktivitet, omfanget av foretakets aktivitet og foretakets planer for fremtidig drift. Departementet er imidlertid av den oppfatning at eventuelle ulemper og

påkostninger vil avhjelpest betydelig av gevinsten av at også de største foretakene kan vokse og delta i næringens utvikling.

5.2. Bearbeidingsgrad

5.2.1. Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Havbruksnæringen generer betydelige ringvirkninger langs hele den norske kysten. Medregnet ringvirkninger i tilknyttede næringer sto havbruksnæringen for i overkant av 21 000 arbeidsplasser i 2010 (SINTEF, 2012).² Om lag 8 750 personer er direkte sysselsatt i verdikjede havbruk,³ hvorav ca 3 900 er sysselsatt innen bearbeidning og konservering av fisk og fiskevarer (slakting, pakking, frysing og tilvirkning). Av disse 3 900 var ca 1 700 sysselsatt innen det vi kan kalle foredling av laks og ørret i 2010 (Nofima, 2012a).⁴ Ved fremskriving til 2013 (produksjonen økte med 25 % fra 2010 til 2012) kan vi anta at ca 2000 personer i dag er sysselsatt innen foredling av laks og ørret.

I mange kystkommuner utgjør sysselsetting i havbruksnæringen en stor andel av samlet sysselsetting. I eksempelvis Skjervøy kommune i Troms står havbruk og avledet virksomhet for ca 9 % av kommunens samlede sysselsetting (Nofima, 2012b). 92 av Skjervøy kommunes totalt 127 ansatte i havbruksrelatert virksomhet er sysselsatt innen slakting og foredling av laks og ørret (Nofima, 2012b).⁵ Selv om havbruksnæringen gir ringvirkninger i hele regionen, selv hos kommuner som kun har avledet virksomhet, fremstår kommuner med slakteri og foredlingsanlegg som "ringvirkningsdynamoer" (Nofima, 2012b).

Gjennomsnittlig bearbeidingsgrad innen norsk produksjon av oppdrettslaks har over flere år variert mellom 15 og 20 %. Andelen har forholdt seg stabil samtidig med at produksjonen er doblet fra 2004, til nesten 1,2 millioner tonn i 2012. Det innebærer at volumet laks og ørret som bearbeides i Norge har økt markant.

Selv om bearbeidet volum har økt betydelig, har sysselsettingen relatert til foredling av laks og ørret ikke økt tilsvarende. Årsaken er å finne i effektivisering og konsolidering

² SINTEF. 2012. *Verdiskaping og sysselsetting i norsk sjømatnæring i 2010*. Hentet 4. mars 2013.

http://www.sintef.no/upload/Fiskeri_og_havbruk/Internasjonalt_R%c3%a5dgivning/Ringvirkningsanalyser/SINTEF_Verdiskaping%20i%20norsk%20sj%c3%b8matn%c3%a6ring%202010%20-%20En%20ringvirkningsanalyse.pdf

³ Verdikjede havbruk inkluderer avl, settefisk, matfisk, samt annen akvakultur, fiskeforedling (basert på råstoff fra oppdrettet fisk/skalldyr/skjell), eksport-/handelsleddet, samt leverandører av tjenester og utstyr til de ulike delene av verdikjeden.

⁴ Nofima. 2012a. *Driftundersøkelse i fiskeindustrien i 2010*. Hentet 8. mars 2013.

<http://www.nofima.no/filearchive/Rapport%2016-2012.pdf>

⁵ Nofima. 2012b. *Havbruksnæringens ringvirkninger i Troms*. Hentet 8. mars 2013.

<http://www.nofima.no/filearchive/Rapport%2028-2012.pdf>

mot færre og større enheter i alle ledd. I 2010 eksisterte det ca 50 slakterier, i tillegg til om lag 20 rene foredlingsbedrifter (SINTEF og Kontali analyse, 2011).⁶

Kostnaden forbundet med et krav til bearbeidingsgrad er tapt inntjening for oppdrettsselskapet som i perioder må foredle større andel av produksjonen enn hva det ville gjort uten reguleringen. Den samfunnsmessige gevinsten ved et krav om bearbeidingsgrad av laks og ørret i Norge består i hovedsak av fire komponenter:

- 1) *Arbeidsplasser i kystkommunene.* Skatt på bedriftenes overskudd tilfaller staten, selv om noe tilbakeføres til kommunene gjennom rammetilskudd og overføringer. Kommunenes primære inntektskilde fra havbruksnæringen er derfor inntektsskatt på næringens ansatte. Eiendomsskatt på oppdrettsanlegg har vist seg å generere relativt små inntekter (Nofima, 2012c)⁷. Gitt at arbeidsplassene som skapes av foredlingsvirksomheten ikke kan erstattes av annen virksomhet i kommunen, i mange tilfeller ikke en urimelig forutsetning, får kommunen skatteinntekter og bosetting den ellers ikke ville ha fått. I mange kystkommuner finnes få alternative næringsveier. I dagens situasjon, med lav arbeidsledighet i Norge, ville en ansatt ved foredlingsanlegget trolig finne arbeid et annet sted i Norge. På nasjonalt plan vil dette derfor ikke innebære et tap, kun forflytning av arbeidskraft. For kommunen som mister en innbygger vil det imidlertid være et tap, og for en liten kystkommune vil det i mange tilfeller innebære tap av en relativt større del av arbeidsstyrken. I en situasjon hvor den som ville vært ansatt ved foredlingsanlegget ikke finner annet arbeid og blir boende i kystkommunen, vil det klart medføre et samfunnsøkonomisk tap, både som følge av arbeidsledighetstrygd, tapt verdiskaping og skatteinngang, samt redusert etterspørsel for lokalt næringsliv.
- 2) *Reduserte transportkostnader.* Per i dag sendes to tredjedeler av norsk laks som fersk hel til Europa hvor den fileteres og foredles før den reeksporteres. Eksport av filetprodukter fremfor hel laks gir reduserte transportkostnader ved at eksportert volum i kilo blir lavere.
- 3) *Miljøgevinst ved redusert transport.* Av samme grunn som at eksport av filetprodukter gir lavere transportkostnader, vil det gi en miljøgevinst. Færre kilo laks transporteres, noe som betyr færre forsendelser og mindre CO₂-utslipp.
- 4) *Utnyttelse av restråstoff.* Restråstoffet, det som blir til overs etter at fisken er sløyd og filetert, kan legge grunnlaget for en betydelig bioingrediensindustri. Restråstoffet som tidligere ble kastet er i dag en ressurs. Restråstoffet kan blant

⁶ SINTEF og Kontali analyse. 2011. *Potensial for økt verdiskaping i lakse- og ørretoppdrettsnæringen*. Hentet 16. april 2012.

http://www.regjeringen.no/upload/FKD/Vedlegg/Rapporter/2011/SINTEFrapport_verdiskaping.pdf

⁷ Nofima. 2012. *Kommunenes holdning til økt oppdrettsvirksomhet*. Hentet 16. april 2013.

<http://www.nofima.no/filearchive/Rapport%2018-2012.pdf>

annet benyttes til å produsere høyverdige proteinkapsler til godt betalende helsekostmarkeder. Ved eksport av hel fisk fremfor filetprodukter, gir en samtidig fra seg restråstoffet.

For at et krav om bearbeidingsgrad skal gi positivt samfunnsøkonomisk resultat, må verdien av disse fire komponentene overstige et eventuelt bedriftsøkonomisk tap som følge av at et oppdrettsselskap i perioder må bearbeide en større andel av produksjonen enn hva det ville gjort uten reguleringen.

5.2.2. *Bedriftsøkonomiske konsekvenser*

Lønnsomheten ved bearbeiding av laks kontra eksport av fersk hel laks, avhenger av en rekke forhold, herunder spotpris på fersk hel laks, kostnads- og lønnsnivå, automatiserings- og prosesseteknologi, samt logistikk- og etterspørselsforhold. Særlig har det vist seg å være et inverst forhold mellom spotprisen på fersk hel laks og lønnsomheten ved bearbeiding. I perioder mer høye spotpriser viser det seg vanskelig å hente ut tilstrekkelig merpris på foredlede produkter. På den annen side kan foredling gi et positivt bidrag i perioder med lave spotpriser ettersom prisene på foredlede produkter har vist seg å være mindre volatile.

SINTEF og Kontali analyse leverte våren 2011 en rapport på oppdrag fra Fiskeri- og kystdepartementet kalt "*potensial for økt verdiskaping i lakse- og ørretoppdrettsnæringen*". Beregningene gir indikasjoner på at selskaper som også har foredling oppnår bedre lønnsomhet over tid. I rapporten fremholdes det at næringen tapte penger på foredling i 2010 og 2011, to år hvor spotprisene var ekstremt høye. Foredlingen var ikke i seg selv ulønnsom, men den alternative gevinsten ved eksport av fersk hel laks var høyere. I rapporten anslås det at næringen tapte omkring 1,50 kroner per kilo på filetering i denne perioden. Anslaget er basert på en sammenligning av eksportpris på fersk hel laks og eksportpris på filetprodukter, kompensert for at produksjon av filet kun gir et utbytte på 65 % (med andre ord vil 1 kilo hel laks gi 650 gram filet).

Merk at denne enkle beregningen ikke tar hensyn til verdien av restråstoffet. Per i dag går det meste av restråstoffet til ensilasje hvor det oppnås relativt lave priser. Næringen har imidlertid potensial for å hente betydelig mer verdi ut av restråstoffet på sikt, noe som kan gjøre at foredling vil kunne fremstå som lønnsomt selv med et svært høyt prisnivå.

Tabellen under er hentet fra SINTEF og Kontali analyses rapport og viser prisforskjell mellom fersk hel laks og filetprodukter i perioden 2007-2011. Tabellen viser også differanse i verdiskaping, inkludert verdien av restråstoffet. 2007-2011. Her er også bidraget fra restråstoffet regnet med.

År	HOG	Filet	Differanse	Verdiskaping per kilo råstoffvekt		
				Eksport HOG	Eksport av filet	Differanse verdiskaping
2007	26,46	45,63	72 %	8,81	12,63	43 %
2008	26,92	44,90	67 %			
2009	30,37	45,23	49 %			
2010	37,50	55,05	47 %	16,95	17,38	3 %
2011	40,88	59,65	46 %			

Tabell: Prisdifferanse i eksportpris og differanse i verdiskaping (Kilde: SINTEF og Kontali analyse, 2011).

Tabellen viser at verdiskapingen, her definert som salgpris fratrukket vareinnsats, ved eksport av filet var høyere enn ved eksport av fersk hel laks, også med det høye prisnivået i 2011, når verdien av restråstoffet er inkludert. Imidlertid er differansen i verdiskaping fallende med spotprisen.

Et selskap som innehar eksempelvis 25 % av biomassen vil produsere et stort volum i kilo, dermed vil selv små differanser i lønnsomhet mellom foredling og eksport av fersk hel laks gi stort utslag på bunnlinjen. I et stilisert eksempel antar vi at et selskap eier 25 % av biomassen og står for 25 % av en total produksjon i næringen på 1,2 millioner tonn. Det antas videre at selskapet uten et krav om bearbeidingsgrad på 30 % uansett ville valgt å bearbeide snittet som over tid har vært ca 20 %. Den delen av produksjonen som er relevant er altså de 30 000 tonn som pålegges bearbeidet, men som selskapet ikke ville valgt å bearbeide uten reguleringen:

Selskapets produksjon:	1,2 millioner tonn*25 % =	300 000 tonn
Krav til bearbeidet volum:	300 000 tonn*30% =	90 000 tonn
Bearbeidet volum uten krav:	300 000 tonn*20% =	60 000 tonn
Grunnlag for gevinst/tap av krav:	90 000 tonn – 60 000 tonn =	30 000 tonn

Med et tap på 1 krone per kilo ved bearbeiding fremfor eksport av fersk hel laks, vil selskapet i dette eksempelet påføres et tap på 30 millioner kroner (30 000 000 kilo*1 krone per kilo).

Sett bort fra en ren lønnsomhetsbetraktning, vil økt grad av bearbeiding kunne gi mer stabilitet og diversifisering for en næring som historisk har vært utpreget syklisk med store svingninger i pris og inntjening. Så sent som i 2011 varierte spotprisen på fersk hel laks fra 45 kroner i april til 18 kroner i oktober. Prisene på filetprodukter er mer stabile, noe som blant annet skyldes at slike produkter selges mer på kontrakter.

Det tar tid å bygge opp nye markeder for filetprodukter. Selv om næringen historisk har bearbeidet mellom 15 og 20 % av produksjonen, har mye av dette funnet veien til det norske markedet. Det alt overveiende av norsk eksport av laks er fersk hel laks. Ved at bearbeidingskravet regnes over en periode vil selskapet kunne øke bearbeidingsgraden

over tid. Selskapet vil i tillegg ha fleksibilitet til å respondere på kortsiktige endringer i markedsbetingelser.

Selv om et enkelt selskap i et enkeltår med høye priser på fersk hel laks vil kunne oppnå bedre lønnsomhet ved eksport av fersk hel laks fremfor filetprodukter, er det indikasjoner på at lønnsomheten ved bearbeiding kanskje er bedre over tid.

5.3. Forskning og utvikling

5.3.1. Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Forskning og utvikling er avgjørende for havbruksnæringens utvikling. Mange av utfordringene næringen står overfor har til felles at de krever høy kompetanse og innovasjon. Næringen finansierer marin forskning gjennom en avgift til fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). Likevel sto det offentlige for vel 64 prosent av investeringene i forskning og utvikling innen den marine sektoren i 2011:

Finansiering	Universitets- og høyskolesektoren	Instituttsektoren	Næringslivet	Totalt	Andel finansiering
Offentlig finansiert	543	1432	53	2028	64 %
Næringslivet	11	177	613	801	25 %
Utlandet	31	124	7	162	5 %
Andre kilder	15	123	65	198	6 %
Sum marin FOU	595	1856	738	3189	100 %
Andel marin FOU	19 %	58 %	23 %	100 %	

Tabell: Totale utgifter til marin FOU etter utførende sektor og hovedfinansieringskilde i 2011 (millioner kroner og andel i prosent), kilde: NIFU, rapport 13/2013

Tabell 4.1 Totale utgifter til marin FoU etter utførende sektor og hovedfinansieringskilde i 2011 (millioner kroner og andel i prosent)

Finansiering	Universitets- og høyskolesektoren	Instituttsektoren	Næringslivet	Totalt	Andel finansiering
Offentlig finansiert	543	1 432	53	2 028	64 pst.
Næringslivet	11	177	613	801	25 pst.
Utlandet	31	124	7	162	5 pst.
Andre kilder	15	123	65	198	6 pst.
Sum marin FoU	595	1 856	738	3 189	100 pst.
Andel utført marin FoU	19 pst.	58 pst.	23 pst.	100 pst.	

Kilde: NIFU, Rapport 13/2013.

For at næringen skal kunne utvikle seg videre, er det trolig nødvendig at selskapene spiller en mer direkte rolle når det gjelder finansiering og utføring av FOU⁸. Regjeringen har i Meld. St. 22 (2012-2013), *Verdens fremste sjømatnasjon*, foreslått å styrke næringens forskningsfinansiering gjennom økt forskningsavgift og åpne for at

⁸ Se blant annet Asche, Roll og Tveterås. 2012. *FOU, innovasjon og produktivitetsvekst i havbruk*. Hentet 5. mars 2013. <http://www.magma.no/fou-innovasjon-og-produktivitetsvekst-i-havbruk>

denne også kan benyttes til kompetansehevende tiltak og rekruttering. Forslaget skal styrke næringens bidrag til den marine forskningen. I tillegg forventes det at aktører som eier en stor andel av biomassen i Norge leder an i utviklingen av næringen.

5.3.2. Bedriftsøkonomiske konsekvenser

Kravet til gjennomsnittlig investering i forskning og utvikling over en periode kommer i tillegg til selskapets bidrag til forskning og utvikling gjennom FHF-avgiften.

Et selskap som eier eksempelvis 25 % av biomassen i Norge må forventes å ha en omsetning på ca 10 milliarder kroner årlig. Forskningsavgiften som per i dag er på 0,3 %, gir med en omsetning på 10,5 milliarder kroner (300 000 tonn*antatt gjennomsnittlig pris på 35 kroner per kilo) et bidrag til marin forskning på 30 millioner kroner. Samlet sett vil selskapets investeringer i forskning og utvikling beløpe seg til 81,5 millioner kroner med et krav om å investere 50 millioner kroner i tillegg til FHF-avgiften. Det gir en FOU-intensitet, investeringer i forskning og utvikling delt på salgsinntekter, på 0,8 %. Det er lavt for et internasjonalt ledende selskap på sitt område.⁹

	15-20%	20-25%	25-30%	30-35%	35-40%	>40%
Krav til årlig gjennomsnittlig investering i FOU	30 mill NOK	50 mill NOK	70 mill NOK	80 mill NOK	100 mill NOK	Progressivt strengere krav
Årlig omsetning med gjsn eksportpris på 35 NOK	8,4 mrd NOK	10,5 mrd NOK	12,6 mrd NOK	14,7 mrd NOK	16,8 mrd NOK	
FHF-avgift (0,3 % av omsetningsverdien)	25,2 mill NOK	31,5 mill NOK	37,8 mill NOK	44,1 mill NOK	50,4 mill NOK	
Totale årlige investeringer i FOU	52,2 mill NOK	81,5 mill NOK	107,8 mill NOK	124,1 mill NOK	150,4 mill NOK	
FOU-intensitet	0,62 %	0,78 %	0,86 %	0,84 %	0,90 %	

Tabell: Utvikling i totale FOU-investeringer og FOU-intensitet med krav om gjennomsnittlig investering i FOU. Omsetning er funnet med utgangspunkt i en årlig produksjon på 1,2 million tonn multiplisert med andelen av biomassen, multiplisert med en antatt gjennomsnittlig pris på 35 kroner per kilo solgt fisk.

Havbruksnæringen er avhengig av forskning og innovasjon for å utløse potensialet for fremtidig vekst og utvikling. FoU-intensiteten er lav, mens det offentlige står for en stor andel av finansieringen. Næringen bør ta en mer direkte rolle i finansiering og gjennomføring av marin FOU, hvor de største selskapene leder an i utviklingen.

⁹ For eksempel sammenliknet med matprodusenter (2,0 % i EU) og generell industri (4,2 % i EU), The 2012 EU Industrial R&D Investment SCOREBOARD, the European Commission's Joint Research Centre and Directorate-General for Research and Innovation, se s. 49 tabell 5.2 i rapporten. Hentet 17. april 2013. http://www.eurosfair.prdd.fr/7pc/doc/1354893182_sb2012_final_draft.pdf

5.4. Lærlingplasser og traineestillinger

5.4.1. Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Inntak av lærlinger og traineer kan ha positive virkninger for lærling/trainee, bransje, samfunn og bedrift. Lærlingen får praktisk erfaring og vil kunne opptjene fagbrev i løpet av læretiden. En trainee får arbeidserfaring. Bedriften får tilgang på kompetanse og rimelig arbeidskraft som kan skreddersys bedriftens behov. Inntak av lærlinger/traineer vil kunne styrke bedriftens og bransjens omdømme og bidrar til å sikre konkurransevne på sikt. Kommuner med lærling-/traineeplasser kan fremstå som mer attraktive for kompetent arbeidskraft. En undersøkelse fra 2012 utført av NIFU og FAFO viser at 95 prosent av lærebedriftene mener lærlingordningen er en god måte å rekruttere arbeidskraft på.¹⁰

5.4.2. Bedriftsøkonomiske konsekvenser

En normal læreperiode går over to år og består av 50 % opplæring og 50 % verdiskaping. Lærlingen får lønn for verdiskapingsdelen av lærlingløpet, noe som i hovedregel innebærer en årslønn for en nyutdannet fagarbeider fordelt over to år. Bedrifter som tar inn lære kandidater kan motta tilskudd fra fylkeskommunene.

Avlønning av traineer varierer, men lønnes typisk med om lag 80 % av en ordinær lønn for en ansatt i bedriften. I motsetning til for lærlinger finnes det ingen nasjonal tilskuddsordning for bedrifter som tilbyr traineeplasser. Et traineeopphold kan vare fra et par måneder inntil to år.

Inntak av lærlinger og traineer har en rekke positive virkninger for samfunnet, og vil i de fleste tilfeller være lønnsomt for lærebedriften.

5.5. Aktivitetssentre

5.5.1. Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Et krav om at et selskap må ha et aktivitetssenter i hver av Fiskeridirektoratets regioner hvor det har aktivitet, skal sikre at mer av verdiskapingen legges igjen i regionen hvor havbruksvirksomheten faktisk foregår. Kravet er et direkte bidrag til økt bosetting, økt sysselsetting og økte ringvirkninger i regionen.

5.5.2. Bedriftsøkonomiske konsekvenser

Et selskap som eier en stor andel av konsesjonsbiomassen i Norge vil i de fleste tilfeller ha andre aktiviteter enn kun lokaliteter i de av Fiskeridirektoratets regioner hvor det har aktivitet. Det stilles ikke spesifikke krav til aktivitetens omfang eller intensitet, som investering i millioner kroner eller antall sysselsatte. Det er ikke mulig å si noe generelt om hva oppfyllelse av kravet vil koste selskapet, i og med at dette vil bero på hva slags aktivitet selskapet anlegger.

¹⁰ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/aktuelt/nyheter/2013/norske-bedrifter-er-positive-til-larling.html?id=712558>

5.6. Administrative konsekvenser for forvaltningen

Endringsforslaget vil på sikt kunne medføre noe ekstra oppgaver i form av tilsyn og kontroll for myndighetene, for å sikre at forskriftens krav til bearbeiding, FoU og lærling-/trainee plasser overholdes. Ev. kostnader forbundet med dette vil dekkes innenfor Fiskeridirektoratets tildelte rammer.

Med hilsen

Vidar Landmark
ekspedisjonssjef

Martin Bryde
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.